

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ

Освітня програма «Освітні, педагогічні науки»

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика
Протокол № 01 від “29” серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Компетентнісний підхід в освіті
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Статус дисципліни	вибіркова
Курс/семестр	I курс, II семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn.pnu.edu.ua
2. Опис дисципліни	
Предметом вивчення курсу «Компетентнісний підхід в освіті» є зміст, структура та особливості компетентнісного підходу у вищій школі.	
Мета і завдання курсу	
<p>Мета курсу: Забезпечення готовності до формування професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі підготовки у вищій школі.</p> <p>У процесі вивчення курсу студенти повинні</p> <p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - закономірності і принципи спілкування, педагогічної комунікації, способи управління індивідуумом і групою та вміння використовувати їх в своїй професійно-педагогічній та науковій діяльності; - типові способи професійної комунікації, типові причини виникнення конфліктних ситуацій; - основні засоби професійно-педагогічної комунікації, їх різновиди, способи та умови використання; <p><i>Уміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - будувати взаємовідносини з колегами, студентами, володіння культурою педагогічного мислення, мовлення, спілкування, комунікації; - використовувати в своїй професійно-педагогічній діяльності різні засоби організації комунікативної взаємодії; - вирішувати педагогічні конфлікти та запобігати їх виникненню. 	
Компетентності	
<p>Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.</p> <p>Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 6. Здатність виявляти, ставити та розв’язувати проблеми.</p> <p>ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p>	

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК 1. Здатність проектувати і досліджувати освітні системи.
- СК 2. Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.
- СК 3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.
- СК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.
- СК 7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.
- СК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.
- СК 9. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності.

Програмні результати навчання

РН 2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.

РН 3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.

РН 5. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

РН 7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.

3. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Семінарські заняття	18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
II	Освітні/педагогічні науки	I	Вибірковий

Тематика курсу

Тема	Кількість год.		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота

<p>Тема 1. Витоки та основні концепти компетентнісного підходу в системі освіти. Етапи становлення компетентнісного підходу у вищій освіті. Реалізація компетентнісного підходу в рамках Болонського процесу. Концептуальні засади реформування системи вищої освіти за міжнародними стандартами через запровадження компетентнісного підходу. Реформування вищої освіти через запровадження положень Національної рамки кваліфікацій. Загальні, базові і спеціальні фахові компетентності викладача вищої школи.</p>	2		5
<p>Тема 2. Педагогічна компетентність викладача ЗВО. Сутність і зміст педагогічної компетентності викладача ЗВО. Предметна компетентність викладача. Дидактична компетентність викладача. Методична компетентність викладача. Особливості педагогічної діяльності викладача ЗВО.</p>	2		5
<p>Тема 3. Комунікативна компетентність викладача ЗВО. Сутність і зміст комунікативної компетентності викладача ЗВО. Структура комунікативної компетентності викладача ЗВО. Шляхи розвитку комунікативної компетентності викладача ЗВО.</p>	2		5
<p>Тема 4. Управлінська компетентність викладача ЗВО. Сутність і зміст управлінської компетентності викладача ЗВО. Структура управлінської компетентності викладача ЗВО. Шляхи формування управлінської компетентності викладача ЗВО.</p>	2		5
<p>Тема 5. Дослідницька компетентність викладача ЗВО. Сутність дослідницької компетентності викладача ЗВО. Структура дослідницької компетентності викладача ЗВО. ІКТ-компетентність у структурі дослідницької компетентності. Особливості дослідницької діяльності викладача ЗВО.</p>	2		5
<p>Тема 6. Інформаційна компетентність викладача ЗВО. Сутність інформаційної компетентності викладача ЗВО. Структура інформаційної компетентності викладача ЗВО. Особливості інформаційної діяльності викладача ЗВО.</p>	2		5
<p>Тема 1. Компетентнісний підхід у системі вищої освіти: вимоги, зміст і специфіка прояву в науковопедагогічній діяльності.</p>		2	5

<p>Поняттєво-категорійний апарат проблеми. Етапи становлення компетентнісного підходу у вищій освіті. Рівні готовності випускника щодо виконання функціональних обов'язків. Обмеження і недоліки компетентнісного підходу у вищій освіті.</p>			
<p>Тема 2. Загальні, базові і спеціальні фахові компетентності викладача вищої школи. Сутність поняття «компетентність», «загальні компетентності», «базові компетентності», «спеціальні компетентності». Шляхи дослідження загальних, базових, спеціальних компетентностей. Критерії та рівні загальних, базових, спеціальних компетентностей. Становлення загальних, базових, спеціальних, компетентностей. Визначення базових компетентностей викладача. Визначення спеціальних компетентностей викладача.</p>		2	5
<p>Тема 3. Кваліфікаційні вимоги до науково-педагогічних працівників. Кваліфікація науково-педагогічних працівників. Вимоги до вченого звання «доцент». Вимоги до вченого звання «професор». Ліцензійні вимоги до науково-педагогічних працівників щодо здійснення освітньої діяльності (п.38 Ліцензійних умов). Освітні програми (освітньо-професійні, освітньо-наукові). Навчальні плани та програми. Силабуси.</p>		2	5
<p>Тема 4-5-6. Професійна компетентність науково-педагогічних працівників у ЗВО. Педагогічна компетентність викладача ЗВО. Комунікативна компетентність викладача ЗВО. Управлінська компетентність викладача ЗВО. Рефлексивна компетентність викладача ЗВО. Дослідницька компетентність викладача ЗВО. Проективна компетентність викладача ЗВО. Соціальна компетентність викладача ЗВО. Конфліктологічна компетентність викладача ЗВО. Аутопсихологічна компетентність викладача ЗВО. Іншомовна компетентність викладача ЗВО. Фасилітаційна компетентність викладача ЗВО. Інформаційна компетентність викладача ЗВО.</p>		6	10
<p>Тема 7-8-9. Зарубіжний досвід щодо формування професійної компетентності науково-педагогічних працівників. 1. Підготувати доповідь (з презентацією) на тему: Формування професійної компетентності науково-педагогічних працівників у різних країнах світу (на вибір студента).</p>		6	5

ЗАГАЛОМ	12	18	60
----------------	-----------	-----------	-----------

4. Система оцінювання курсу

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	0
Семінарські заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальні (творчі) завдання	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Ресурсне забезпечення

Базова

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: *навч.-метод. посіб.* / Стинська В.В., Прокопів Л.М., Завгородня Т.К., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Салига Н.М. [За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів]. Івано-Франківськ, 2021. 430.
2. Варецька О. В. Розвиток соціальної компетентності вчителя початкової школи у системі післядипломної педагогічної освіти. *Монографія*. Запоріжжя : Кругозір, 2015. 532 с.
3. Компетенції викладачів вищої школи в добу змін: діагностика та аналітика (за результатами дослідження в Київському університеті імені Бориса Грінченка) / Хоружа Л., Братко М., Котенко О., Мельниченко О., Прошкін В. [за наук. ред. д-ра пед. наук, професора Л. Хоружої]. Київ : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2018. 92 с.
4. Компетентнісний підхід у вищій освіті: світовий досвід /Укладачі: Антонюк Л.Л., Василькова Н.В., Ільницький Д.О., Кулага І.В., Турчанінова В.Є. Київ, 2016. 70 с.
5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від «01» червня 2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від «21» грудня 2017 р. № 1648). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/1648.pdf>.
6. Про вищу освіту: Закон України від 2014 р. Редакція від 25.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
7. Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: *навч. посіб.* / за ред. І.Л. Холковської. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2017. 144 с.

Додаткова

8. Александрова Н. Взаємозв'язок управлінської компетентності та управлінської культури викладача. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2012. № 5 (Ч. 1). С. 1238 – 143.
9. Бургун І. В. Конструктивістський підхід до визначення компетентності особистості. *Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології : збірник наукових праць*. 2011. № 1(4). С. 195–205.
10. Внукова Н., Пивоваров В. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців з вищою освітою. URL: https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Bernatova9/subor/Vnukova_Pyvovarov.pdf
11. Єльнікова Г.В. Компетентнісний підхід до моделювання професійної діяльності керівника ВНЗ. *Теорія і методика управління освітою*. 2010. № 4. URL: <http://tme.uomo.edu.ua/docs/4/10elneel.pdf>.
12. Заредінова Е.Р., Зіядінова Р.І. Поняття «компетенція» і «компетентність» у контексті

- компетентнісного підходу в освіті *Педагогічний дискурс: збірник наукових праць*. Хмельницький: ХГПА, 2013. Випуск 14. С. 18–185.
13. Капустін С.В. Модернізація освіти в контексті реалізації компетентнісного підходу до формування цілісного світогляду молоді *Науковий вісник*. Харків: ХНПУ, 2017. Вип. 49. С. 57–68.
 14. Клак І.Є. Теоретичні засади компетентнісного підходу в системі вищої професійної освіти. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/download/vs124/10.pdf>
 15. Лісова С.В. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: *монографія* / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Видво ЖДУ ім. І. Франка, 2011. С. 34–53
 16. Панфілов Ю., Фурманець Б. Компетентнісний підхід в освіті: досвід, проблеми, перспективи. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2017. № 3. С. 55–67.
 17. Степко М.Ф. Компетентнісний підхід до організації підготовки фахівців, його розуміння і проблеми використання у вищій школі України. *Педагогіка і психологія: вісник АПН України*. 2009. № 2. С. 44-50.
 18. Стинська В., Прокопів Л., Серман Л. «Soft skills» у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Гірська школа українських Карпат*. 2021. № 24. С. 100–104.
 19. Стинська В., Яцишин З., Янків О., Стинський В. Використання цифрових освітніх платформ у процесі підготовки майбутніх викладачів ЗВО. *Молодь і ринок*. 2021. №5-6 (191-192). С. 21–25.
 20. Стинська В.В., Заяць Л.М., Яцишин З.М., Барила Н.І. Професійна компетентність – основа становлення сучасного викладача закладу вищої освіти. *Матеріали науково-методичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу»*. Івано-Франківськ, 18 вересня 2020 р. С. 157–158.
 21. Стинська В., Яцишин З., Кліщ І. Компетентнісний підхід у вищій професійній освіті України. *Науковий часопис НПУ імені М.П Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2021. Вип. 79. Том 2. С. 139–142.
 22. Стинська В., Прокопів Л. Технології формування лідера у процесі професійної підготовки викладача ЗВО. *Освітні обрії*. 2021, № 1(52). С. 115–118.
 23. Химинець В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителя. URL: <http://zakinppo.org.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49>.
 24. Фурдуй С. Компетентнісний підхід у вищій школі в Україні: розробка та впровадження ідей при підготовці фахівців соціономічної сфери. *Молодий вчений*. 2017. № 3 (43). С. 485–489.
 25. Шаров С. Компетентнісний підхід: переваги, структура та особливості. *Науковий вісник МНУ імені Сухомлинського*. 2018. № 4. С. 194–199.
 26. Шевцова О.М. Розвиток аутопсихологічної компетентності майбутніх фахівців соціономічної сфери засобами акмеологічних технологій. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 2. Т. 2. С. 114–119.
 27. Шостаківська Н. Формування управлінської компетентності засобами інтерактивних технологій як ключовий фактор у професійному становленні майбутнього фахівця закладу вищої освіти. *Збірник наукових праць національної академії державної прикордонної служби України*. 2019. № 3 (18). С. 357–370.
 28. Ягупов В., Свистун В. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6871/Yagupov_Svy%60stun_KOMPETE%60NTNISNY%60J_PIDXID.pdf?sequence=3&isAllowed=y
 29. Stynska V. etc. Research of the factor structure of the model of world view settings at a young age. *Revista inclusiones*. 2020. Vol.7. Número 3. P. 98–116.
 30. Stynska V. etc. Research of the relationship between existential anxiety and the sense of personality's existence. *Revista inclusiones*. 2020. Vol.7. Número especial. P. 41–59.

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика м.Івано-Франківськ, вул.Бандери, 1, ауд.510. тел. (0342)570011. kstuparyka@pnu.edu.ua
Викладач (і)	Стинська Вікторія Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор
Контактна інформація викладача	e-mail: viktorii.stynska@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час заняття	Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного

	університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

Викладач:

доктор педагогічних наук,
професор кафедри педагогіки та
освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика

Вікторія СТИНСЬКА